

og de flettere Lønnede tidligere fik et høiere. Men da Flertallet maa erkjende, at det er umuligt at beregne, hvor store Udgifter dette System vil paalægge Skolefondene og Statskassen, har det bestemt sig til at gaa ind paa Regjeringens Forslag i § 15, saaledes som dette nedenfor fremtræder, videre udført og noget lempet. Efter dette skulle de tre Fjerdedele af de i hver Skoleraadskreds fast ansatte Lærere have Alderstillæg af 100, 200 og 300 Kroner. Naar nu de lavere Lønnede Læreres Tjenesteaar regnes dels dobbelt, dels for halvanden Gang mere end de høiest Lønnedes, skjønner Flertallet ikke rettere, end at Alderstillægene fortrinnsvis ville komme dem til Gode, der mest behøve dem. At de allerstørste Embeder — paa 2,500 Kr. i Rjbstæderne og 2,000 Kr. paa Landet — udelukkes fra Alderstillæg, vil formentlig fremme samme Diemaal.

Men medens Flertallet saaledes har overveiet, hvad der efter dets bedste Skjøn burde gjøres for at skaffe de uheldigst stillede Skolelærere en varig Forbedring i deres Vilkaar og opmuntre den hele Stand til Iver og Nidkjærlighed i dens besværlige Kald, er dets Opmærksomhed ogsaa bleven henledet paa de Ulemper, som en Kommunes Ungdom i en Række Aar kan komme til at lide under, fordi det er saa vanskeligt at faae en Skolelærer fjernet, som enten forsjømmer sin Gjerning eller opfører sig saaledes, at den ikke kan bære Frugt. Domstolene kunne kun da dømme Nogen fra et Embede, naar der foreligger grove og fuldt beviste Forseelser, og Kommunen saavel som Skoleraadet ømme sig ved af Ministeriet at forlange en Mand afskediget, der kun kan afskediges med fuld Pension. Om det end altid vil være meget faa Medlemmer af Skolelærerstanden, her kan være Tale om, saa er det dog saa stort et Onde for en Kommune at have en forsjømmelig eller af anden tilregnelig Aarsag ubrugelig Skolelærer, at man synes at burde kunne frigjøre sig for ham paa en mindre kostbar Maade. Naar det paalægges Skoledirektionen i saadant Tilfælde at lade den Anklagede og Anklagerne møde for sig og umiddelbart hos begge at indhente alle Oplysninger, maa det antages, at Direktionen vil kunne skjønne rigtigt i en Sag af denne Beskaffenhed, saa at Ministeren vil kunne forlade sig paa dens Indberetning. Der synes da ikke at være nogen stor Fare ved at indrømme ham Nidrigheid til at bestemme, hvorvidt en fast ansat Lærer, der er anlagt enten for Forsjømmelighed eller for utilbørligt Forhold, og hvis Skyld er nøie undersøgt og bekræftet af Skoledirektionen, bør afskediges, og hvorvidt hans Pension helt eller tilbørlig bør bortfalde. At de fast ansatte Læreres Stilling derved bliver mindre tryk, kan ikke negtes; men maaske turde Følgesen af altsor stor Sikkerhed ogsaa paa Mange øve en indvysende og slappende Virkning. Flertallet til-

læber sig at foreslaa en ny Paragraf herom indfat.

Lovudkastets §§ 16—19 handle om Tilfynet med Skolerne. Flertallet er enigt og antager de fleste for at være det, deri, at Biskoppernes almindelige Tilfyn med Skolerne, der paa Grund af Stifternes Størrelse har maattet være mere Skin end Virkelighed, bortfalder udover Religionsundervisningen, hvorimod det synes rimeligt, at deres Indseende hermed ogsaa maa kunne udøves af Provsterne paa deres Begne og med deres Bemyndigelse; samt deri, at Overfkoledirektørens eller Overfkoledirektørens Embede gjenoprettes, thi en sagkyndig Ledelse paa det øverste Trin maa betragtes som absolut nødvendig. Derimod er der inden Flertallet, og sandsynligvis ogsaa udenfor det, afvigende Meninger om, hvorvidt det vil være rigtigt, at det høiere stedlige Tilfyn, der hidtil har været betroet Provsterne, overdrages til særlig dertil indsatte Skoleinspektører, een for hvert Amt eller Skoleraadskreds. Utvivlsomt have faare mange af Provsterne baade i Fortiden og i Nutiden indlagt sig ikke ringe Fortjenester af Skolevæsenet. Hvor meget dette end skylder de dygtige, trofaste og samvittighedsfulde Lærere, der ofte arbejdede under ugunstige Vilkaar for en ringe Løn, have disse dog sædvanlig fundet deres villige Raadgiver og moralske Støtte i Provsten; hans Tilfynelse og Opmuntring har virket sporende paa Skolelæreren, hans human udøvede Nidrigheid har udjævnet mangt Misforhold og fjernet mange Vansteligheder. Det er altsaa ganske naturligt, at man føler sig de nidkjære, virksomme Provster forpligtet og kun nødig ombytter disse Kjendte, øvede, i alle Forhold hjemmeverende Tilfynsmænd med nye, uprøvede, uvante, for Forholdene helt fremmede, ja maaske efter et uheldigt Skjøn valgte. Paa den anden Side maa det indrømmes, at Provsterne jo ikke fortrinnsvis vælges efter deres Forstand paa og Interesse for Skolevæsenet, men nærmest for at føre Tilfyn med Præsterne og Kirkerne, og at Valget af dem ikke er frit, men bundet til de i Provstiet ansatte Præster, saa at kun den relativt bedst dertil Stiffede kan tages, samt at det selvfølgelig er rent tilfældigt, om en Provst har nogen pædagogisk Erfaring. Desuden maa det dobbelte Tilfyn, foruden Om sorgen for en egen Menighed, sprede en Mandes Kræfter, selv om en lige forsvaerlig Udførelse af denne sammenfattede Gjerning ikke ligger over dem. Dertil kommer, at den høiere stedlige Skolebestyrelse, delt mellem Amtsskoleledere og Skoledirektioner og stykket ud imellem 71 Provster, selv om man ophæver de første, dog ikke vil være heldig ordnet, idet Overbestyrelsen savner et mindre besværligt Mellemled mellem sig og Kommunerne. Men Njødnt Flertallet saaledes — nogle Medlemmer med Tvivl, navnlig fordi Tilfynskredsen udvides fra et Provsti til et helt Amt —